

Europese verkiezingen:

Stemmen met hart of hoofd?

Op 23 mei gaan we naar de stembus. Zo'n 375 miljoen mensen in Europa mogen dan stemmen voor het Europees Parlement. Dit doen zij op de vertegenwoordiger van een nationale politieke partij. In het Europees Parlement maken deze partijen deel uit van een van de nu acht Europese fracties. Waarom is Europa zo belangrijk voor het notariaat én hoe moeten (kandidaat-)notarissen stemmen?

TEKST Jessica Hendriks | ILLUSTRATIE Truus van Gog

Notarissen moeten bij het kiezen voor een partij ook vanuit hun functie kijken. Welke partij behartigt mijn belangen als notaris het best?', aldus Jan Rinia, die op de Permanente Vertegenwoordiging in Brussel werkt namens het Nederlandse ministerie van Justitie en Veiligheid. Zijn collega Emile Schmieman vult aan: 'Notarissen moeten zich realiseren dat de onderwerpen die hen aangaan meestal niet op het lijstje van de lijsttrekkersdebatten staan. Je moet dus de partijprogramma's doorspitten. Let ook goed op met welke buitenlandse partijen de Nederlandse partij van jouw voorkeur is verbonden. Dat kan ook een indicatie zijn van welke kant het mogelijk opgaat.'

COMPROMISSEN SLUITEN

Rinia en Schmieman behartigen de belangen van Nederland in Brussel. 'In het eigenlijke onderhandelproces komen wij in beeld als de experts klaar zijn', aldus Schmieman. 'Dan is vaak nog een aantal geschilpunten over. Daarover onderhandelen wij met onze collega's van de andere lidstaten om zo een compromis te vinden. Voordat het tot een voorstel voor nieuwe regelgeving komt, proberen wij de Europese Commissie te

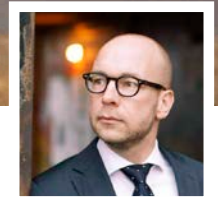
beïnvloeden. Dat gebeurt op elk niveau: van degenen die de politiek-strategische lijnen uitzetten tot de ambtenaren die de voorstellen schrijven.' 'En vergeet het Europees Parlement niet', zegt Rinia. 'Dat is net zo goed bezig een standpunt te bepalen. Daar gaat ook een hele wereld achter schuil. Als je ziet dat de Europese Commissie niet de kant opgaat die Nederland wil, kun je het daar nog proberen.'

GEEN VOORPAGINANIEUWS

Rinia en Schmieman weten de weg in Brussel goed te vinden, maar wat het nog weleens lastig maakt met juridische onderwerpen is dat er nu geen Nederlanders in de juridische commissie van het Europees Parlement zitten. 'De onderwerpen die in die commissie worden besproken, zijn niet altijd voorpaginanieuws en spreken daarom vaak wat minder tot de verbeelding, terwijl zij burgers en bedrijven wel echt raken. Dat is bijvoorbeeld het geval met nieuwe regelgeving over het faillissementsrecht en over grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen. Ik hoop echt dat de volgende lichter Nederlandse politici dat inzien en zichzelf opgeeft voor die commissie', zegt Schmieman. Rinia geeft een voorbeeld: 'Een van de onderwerpen waarbij ik echt een Nederlander had kunnen gebruiken,

Jan Rinia

Emile Schmieman

is de richtlijn over het digitaal oprichten van vennootschappen. Je wilt graag dat er namens Nederland amendementen worden ingediend, maar er was geen landgenoot bij betrokken. Dat is lastig. Uiteindelijk heb ik het via een Duitse Europarlementariër kunnen insteken, maar dat is toch anders.' Rinia benadrukt dat de rol van notarissen bij het oprichten van digitale vennootschappen echt niet is verdwenen. 'Er staat niets in het voorstel dat de rol van de notaris beperkt; de invulling van de rol van notaris wordt aan de lidstaten overgelaten. Het zou zomaar meer werk kunnen betekenen voor de notaris. Tenslotte komen je klanten uit heel Europa en digitalisering kan drempelverlagend werken.' Schmieman voegt toe: 'Het Nederlandse civiele recht is van wereldklasse. Het is voor Nederland belangrijk zo veel mogelijk nationale manoeuvreerruimte bij de implementatie te behouden.'

KINDERSCHOENEN

Inbreng namens het notariaat in Brussel is belangrijk. Volgens Schmieman heel belangrijk.

‘Notarissen moeten ervoor oppassen te denken dat ze heel speciaal zijn’

‘Wij bewaken de rol van de notaris goed, maar we moeten ook duidelijk aan kunnen geven waarom die zo belangrijk is. Zeker als er in andere Europese landen geen rol voor de notaris is. Notarissen moeten ervoor oppassen te denken dat ze heel speciaal zijn. Daar komen we niet heel ver mee aan de onderhandelingsafel. Kom met concrete nieuwe voorstellen.’ Rinia vult aan: ‘Kunstmatige intelligentie gaat echt een *hot issue* worden de komende jaren. Ethische richtsnoeren zijn daarbij enorm belangrijk. En wat als kunstmatige intelligentie beslissingen neemt zonder tussenkomst van mensen? Ik denk zeker dat het notariaat een rol kan vervullen in dit beleidsproces. Het staat nu nog in de kinderschoenen, dus als het notariaat daar al ideeën bij heeft, laat het ons weten. Het kan behulpzaam zijn bij het bepalen van het Nederlandse standpunt.’

ONZICHTBAAR

Rinia en Schmieman besteden veel tijd aan overleg met stakeholders. Het Nederlandse notariaat wordt ook vertegenwoordigd door de CNUE, de Raad voor Europese notariaten, maar daar is Schmieman wat kritisch over. ‘Wij hebben onlangs met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie gesproken. Zij kwamen samen met een aantal notarissen langs. Daar steek je meer van op dan van de CNUE’, zegt hij stellig. ‘Denk dus niet dat de CNUE het wel voor je doet. Die organisatie vind ik weinig zichtbaar. Bovendien zie ik in wat zij naar voren brengt de Nederlandse zienswijze niet duidelijk terug.’ Hetzelfde geldt volgens Schmieman voor de *Union Internationale du Notariat Latin* (UINL). ‘Daar heb je helemaal weinig aan als het gaat om het Nederlandse standpunt. In bijvoorbeeld de *Company Law Expert Group* of op congressen komen ze met heel geleerde interventies, maar gaan ze meestal voorbij aan de politieke punten.’

SLAG MAKEN

De aankomende jaren zullen elementen van de rol van de Europese notaris gaan veranderen. ‘Vooral verdergaande digitalisering staat hoog op de agenda. De Europese Commissie wil dat

je als burger tijd- en plaatsafhankelijk allerlei rechtshandelingen kunt verrichten. De rol van de notaris zoals wij die kennen, zal daardoor wellicht veranderen, maar dat hoeft niet te betekenen dat het wordt uitgehold’, stelt Schmieman. ‘Een ander onderwerp dat de Europese Commissie zeker op de agenda wil plaatsen, is de juridische bescherming van kwetsbare ouderen. Het Nederlandse notariaat heeft op dit punt al een mooi instrument: het levenstestament. Dat zullen we zeker betrekken bij de overwegingen’, besluit Schmieman. ■

WIE Maarten Meijer
FUNCTIE notaris in Amsterdam
ROL deelnemer bestuur CNUE

Wat doe je voor Europa?

‘Ik heb de eer namens de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in het bestuur te zitten van de Raad voor Europese notariaten (CNUE). Mijn medebestuurders zijn notarissen uit allerlei andere landen. De voorzitter is Frans en de vicevoorzitter Grieks. Verder is er een Bulgaars, Sloveens, Hongaars en Italiaans bestuurslid.’

Hoe gaat zo’n bijeenkomst?

‘We bespreken de politieke gang van zaken. Hoe ontwikkelen de Latijnse notariaten zich binnen Europa? Daarnaast praten we over de diverse Europese verordeningen die er komen en horen we van het bureau van de CNUE hoe

het daar loopt en hoe het gaat met de lobbytrajecten. De onderwerpen uit de werkgroepen komen kort voorbij plus de zorgen die daarin zijn geuit.’

Wat is een *hot issue* in het bestuur?

‘Een punt van zorg is de vennootschapsrechtverordening die in de maak is. Hiermee kun je straks een vennootschap digitaal oprichten zonder tussenkomst van de notaris. Het CNUE-bestuur is daar niet blij mee en lobbyt flink. Daarom proberen wij echt te laten zien wat de notaris kan betekenen in Europa, welke belangrijke rol hij heeft als het gaat om rechtszekerheid zodat hij niet wordt weggeschreven uit verordeningen. In de strijd tegen het witwassen heb je de notaris echt nodig.’

Waarom is Europa van belang voor het notariaat?

‘Niet iedereen wil verandering. Als iedereen zo had gedacht, liepen we nu nog in berenvelen rond. Europa is gewoon een realiteit. Wil je als notaris een relatie met de bevolking houden, moet je jezelf ervoor openstellen. De internationalisering gaat door in onze maatschappij.’

Welke punten van het wensenlijstje zijn het belangrijkste?

‘Van belang vind ik echt het onderling verbinden van de registers, zoals de testamentregisters en het opzetten van nieuwe registers, zoals een voor verklaringen van erfrecht. Het is heel goed om dat te doen, omdat dat een directe impact heeft op de burger. Op die manier loopt alles efficiënter, transparanter en kan het een bijdrage leveren aan de rechtszekerheid.’

Wat is jouw stemadvies voor de notaris?

‘Ik stem op een van de aanwezigen van de Juridische Poort. Alle zes klonken ze zeer toegewijd en hadden zij zich in de onderwerpen verdiept. Stemmen is een recht.’

‘Wat als kunstmatige intelligentie beslissingen neemt zonder tussenkomst van mensen?’

WIE Antal DeWitte
FUNCTIE notaris in Katwijk
ROL deelnemer Europese vastgoedwerkgroep

Wat doe je voor Europa?

‘Sinds dit jaar neem ik zitting in *the real estate law working group* van de CNUE. Bij zo’n werkgroepvergadering zijn vooral medewerkers van de notariële beroepsorganisaties aanwezig en weinig notarissen. Landen zoals Duitsland en België hebben ook echt een heel bureau of een afdeling die voor hen met Europa bezig is. Misschien onderschatten wij het belang nog een beetje.’

Hoe gaat zo’n bijeenkomst?

‘We hebben een Franse voorzitter. Dat betekent dat er vooral Frans wordt gesproken. Het was grappig om te zien dat er een enorm verschil zit in de beleving wat we wel en wat we niet belangrijk vinden. De een vindt het interessant om na te denken over Europese statistieken op het gebied van vastgoed. Een ander interesseert dat totaal niet.’

Wat is een hot issue in jouw werkgroep?

‘Er zijn onderwerpen die al heel lang lopen, zoals de Europese hypotheek. Daar wordt al tien jaar over gesproken. Aan de ene kant wordt urgentie tot harmonisering gevoeld. Dat je inderdaad met je hypotheek in andere landen terecht kan. Maar er is ook de urgentie van rechtszekerheid. Hoe kun je nu als Nederlandse notaris bepalen dat het in Italië ook goed is geregeld?’

Waarom is Europa van belang voor het notariaat?

‘Je moet mee. Er komen verzoeken vanuit de Europese Commissie. Je kunt niet als Nederlands notariaat zeggen, wij gaan het anders doen. Daarom is het ook zo belangrijk deel te nemen aan de CNUE. Doe je dat niet, dan heb je geen idee hoe de rest van het Europese notariaat dingen beleeft. Mis je die boot, dan mis je ook nog een aantal boten daarna.’

Welke punten van het wensenlijstje zijn het belangrijkste?

‘Nu zit er geen Nederlandse Europarlementariër in de commissie juridische zaken. Het zou mooi zijn als dat na 23 mei wel gaat gebeuren, zodat het Nederlandse standpunt meer body krijgt binnen die commissie. Heb niet het idee dat een ander land voor jou de kastanjes uit het vuur haalt.’

Wat is jouw stemadvies voor de notaris?

‘Je hoeft niet zozeer te stemmen op een jurist, maar wel op iemand die het belang ziet van het aanwezig zijn binnen de commissie juridische zaken. Kijk goed welke partij juridische onderwerpen op de agenda zet.’

HET WENSELIJSTJE

Zes toekomstig Europarlementariërs kregen van de KNB een wensenlijstje. Zij waren allemaal aanwezig op de Juridische Poort van de beroepsorganisatie op 8 april. Het wensenlijstje is gebaseerd op de wensen van de CNUE, de Raad voor Europese notariaten. Hierin staat onder andere:

- Help het opzetten en onderling verbinden van registers in Europa;
- Bevorder digitale instrumenten voor de notarispraktijk;
- Geen extra eisen op het gebied van anti-witwasregelgeving. Wel hulp bij toepassing ervan;
- Ontlast de gerechtelijke macht en het ambtenarenapparaat door in Europese regelgeving zaken als echtscheidingen en huwelijken bij de notaris te bevorderen;
- Maak een regeling over de digitale erfenis;
- Bevorder de Europese huwelijks- en partnerschapsvermogensverordeningen in zo veel mogelijk lidstaten;
- Een Nederlander in de commissie juridische zaken in het Europees Parlement.